

पाठ्यक्रमको रूपरेखा

(Structure of the Syllabus)

पहिलो सत्र

पहिलो सत्र का पाठ्यचर्या 101 र 102 मूल विषय (Core) र पाठ्यचर्या 103 सरल विषय (Soft Core) अनिवार्य पाठ्यचर्या हुन्। पाठ्यचर्या 104 र 105 वैकल्पिक छन् र विद्यार्थीले ती दुईवटा मध्ये कुनै एउटा चयन गर्नु पर्नेछ।

Marks

पाठ्यचर्या कोड - NEP(DE)-PG-C 101
75

नेपाली भाषा विज्ञान

पाठ्यचर्या कोड - NEP(DE)-PG-C 102
75

नेपाली कविता साहित्य

पाठ्यचर्या कोड - NEP (DE)-PG-C 103
75

साहित्येतिहासको अवधारणा र नेपाली साहित्यको इतिहास

पाठ्यचर्या कोड - NEP(DE)-PG-C 104
75

नेपाली कथा साहित्य

पाठ्यचर्या कोड - NEP(DE)-PG-C 105

भारतेली नेपाली कविता

75

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन

25+25+25+25= 100

दोस्रो सत्र

दोस्रो सत्र का पाठ्यचर्या 201 र 202 मूल विषय (Core) र पाठ्यचर्या 203 सरल विषय (Soft Core) अनिवार्य पाठ्यचर्या हुन्। पाठ्यचर्या 204 र 205 वैकल्पिक छन् र विद्यार्थीले ती दुईवटा मध्ये कुनै एउटा चयन गर्नु पर्नेछ।

पाठ्यचर्या नेपाली	कोड - NEP (DE)-PG-C 201 उपन्यास साहित्य	75
पाठ्यचर्या नेपाली	कोड - NEP (DE)-PG-C 202 नखिन्ध साहित्य	75
पाठ्यचर्या साहित्य	कोड - NEP(DE)-PG-C 203 -तत्त्व पूर्वीय काव्य सङ्घिनत	75
पाठ्यचर्या पाश्चात्य	कोड - NEP(DE)-PG-C 204 साहित्य सङ्घिनत	75
पाठ्यचर्या तुलनात्मक	कोड - NEP(DE)-PG-C 205 भारतेली साहित्य र अनुवाद	75
योग्यता	वकिसको मूल्याङ्कन	25+25+25+25= 100

तेस्रो सत्र

तेस्रो सत्र का पाठ्यचर्या 301 र 302 मूल विषय (Core) र पाठ्यचर्या 303 सरल विषय (Soft Core) अनिवार्य पाठ्यचर्या हुन्। पाठ्यचर्या 304 र 305 मुक्त वैकल्पिक (Open Elective) रहने छ र विद्यार्थीले ती दुईवटा मध्ये कुनै एउटा चयन गर्नु पर्नेछ।

पाठ्यचर्या नेपाली	कोड - NEP(DE)-PG-C 301 समालोचना	75
पाठ्यचर्या नेपाली	कोड - NEP(DE)-PG-C 302 नाटक साहित्य र रङ्गमञ्च तथा चलचित्र अध्ययन	75
पाठ्यचर्या लोकवार्ता	कोड - NEP(DE)-PG-C 303 र नेपाली लोक साहित्य	75
पाठ्यचर्या 75	कोड - NEP(DE)-PG-C 304 OE (OPEN ELECTIVE) सामान्य भाषा विज्ञान	
पाठ्यचर्या 75	कोड - NEP(DE)-PG-C 305 OE (OPEN ELECTIVE) समकालीन समालोचनाका सिद्धान्त र पद्धति	
योग्यता	वकिसको मूल्याङ्कन	25+25+25+25= 100

चौथो सत्र

चौथो सत्र को पाठ्यचर्या 401 मूल विषय (Core) र पाठ्यचर्या 402 सरल विषय (Soft Core) अनिवार्य पाठ्यचर्या हुन्। पाठ्यचर्या 403, 404, 405 र 406 वैकल्पिक छन् र विद्यार्थीले ती चारवटा मध्ये कुनै दुईवटा चयन गर्नु पर्नेछ ।

पाठ्यचर्या भारतेली	कोड - NEP(DE)-PG-C 401 नेपाली गद्याख्यान (कथा र उपन्यास)	75
पाठ्यचर्या वशिव	कोड - NEP(DE)-PG-C 402 साहित्यको सर्वेक्षण	75
पाठ्यचर्या कृति र कृतिकार भानुभक्त	कोड - NEP(DE)-PG-C 403 वशिष अध्ययन आचार्य , ज्ञानदिलदास , मोक्षीराम भट्ट	75
पाठ्यचर्या	कोड - NEP(DE)-PG-C 404	75

कृत्ति र कृत्तिकार वशिष अध्ययन
लेखनाथ पौड्याल , बाब्रकृष्ण सम, लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा

पाठ्यचर्या कोड - NEP(DE)-PG-C 405 75

कृत्ति र कृत्तिकार वशिष अध्ययन
अगमसिंह गशि , हरिभक्त कटुवाल , भूषी शेरचन

पाठ्यचर्या कोड - NEP(DE)-PG-C 406 75

कृत्ति र कृत्तिकार वशिष अध्ययन
पारिजात , देवकुमारी थाप्रा , राधिका राया

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन

25+25+25+25=100

पहिलो सत्र

पहिलो सत्र का पाठ्यचर्या 101 र 102 मूल विषय (Core) र पाठ्यचर्या 103 सरल विषय (Soft Core) अनिवार्य पाठ्यचर्या हुन्। पाठ्यचर्या 104 र 105 वैकल्पिक छन् र विद्यार्थीले ती दुईवटा मध्ये कुनै एउटा चयन गर्नु पर्नेछ।

पाठ्यचर्या कोड – NEP(DE) – PG - C 101

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा – 75

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन – 25

नेपाली भाषा विज्ञान

नेपाली भाषाको परिचय, वैशिष्ट्य तथा नेपाली भाषाका विकासको पृष्ठभूमि

नेपाली भाषाका विकासको कालक्रमिक अध्ययन

नेपाली भाषाका भाषिकाहरूको विवरणात्मक अध्ययन

नेपाली भाषा-अध्ययनको परम्परा

ध्वनि र वर्ण, नेपाली वर्णका भेद

नेपाली वर्ण विज्ञानको विकास

नेपाली वर्णको उच्चारणगत विशेषता

नेपाली वर्ण, अक्षर र लिपि व्याकरण

नेपाली भाषाका व्याकरणिक वर्ग र कोटिहरू

नेपाली क्रियापदको रूपतात्त्विक अध्ययन

नेपाली क्रियाइतर शब्दको रूपतात्त्विक अध्ययन
 नेपाली शब्द-ढुकुटी
 वाक्यका सङ्घटक एकाइहरू
 नेपाली पदबन्धहरूको संरचना
 नेपाली वाक्यका भेद
 पदक्रम र पदसङ्गति

सन्दर्भ ग्रन्थ

चूडामणि बन्धु	भाषा विज्ञान
बालकृष्ण पोखरेल र	
वल्लभमणि दाहाल	ध्वनि प्रक्रिया र केही ध्वनि सिद्धान्त
माधवप्रसाद पोखरेल	ध्वनि विज्ञान र नेपाली भाषाको ध्वनि परिचय
योगेन्द्र यादव र	
भीष्मनारायण उप्रेती	भाषा विज्ञान
माधवप्रसाद पोखरेल	नेपाली वाक्य व्याकरण
भोलानाथ तिवारी	भाषा विज्ञान
कपिलदेव द्विवेदी	भाषा विज्ञान एवं भाषा शास्त्र
आर एच रबिन्स	
(अनु – डा देवीदत्त शर्मा)	सामान्य भाषिकी : एक प्रारम्भिक सर्वेक्षण
गुणाकर मुळे	भारतीय लिपियों का विकास
ल्योनार्द ब्लुमफिल्ड	ल्याङ्गवेज
सी एफ हकेट	ए कोर्स इन मडर्न लिङ्ग्विस्टिक्स
जोहन ल्योन्स	ल्याङ्गवेज एन्ड लिङ्ग्विस्टिक्स
चूडामणि बन्धु	नेपाली भाषाको उत्पत्ति
बालकृष्ण पोखरेल	राष्ट्रभाषा
बालकृष्ण पोखरेल	नेपाली निर्वचन (भाग १ र २)
बालकृष्ण पोखरेल	नेपाली भाषा र साहित्य
गोपालनिधि तिवारी	नेपाली भाषाको बनोट
रोहिणीप्रसाद भट्टराई	बृहत् नेपाली व्याकरण
माधवप्रसाद पोखरेल र	
अन्य(सम्पा)	नेपाली साहित्यको वृहत् इतिहास(पहिलो ठेली)

नेपाली कविता साहित्य

कविताका संरचनात्मक तत्त्वहरू
छन्द र अलङ्कार – परिचय र प्रकार
नेपाली कवितामा छन्द र लयको स्थिति
नेपाली कविताको पृष्ठभूमि, परम्परा र विकास
प्राथमिककालीन नेपाली कविता र काव्यिक प्रवृत्ति
शृङ्गारिक कविता, परिष्कारवादी धारा, स्वच्छन्दतावादी कविता
नेपाली कवितामा विद्रोह-चेतना र क्रान्तिकारी स्वर
नेपाली कवितामा युगबोध
नेपाली कवितामा प्रतिबिम्बित समाज-दर्शन
नेपाली गद्य कविताको स्वरूप, वैशिष्ट्य र विकास-परम्परा
नेपाली कवितामा देखा परेका नवीन शैली, प्रवृत्ति र प्रयोग
आयामेली आन्दोलन र नेपाली कविता
नेपाली कवितामा प्रतीक, बिम्ब र मिथकको प्रयोग र प्राप्ति
नेपाली कविताका उपविधाहरू – लामो कविता, हाइकु, दुइ हरफे, तीन हरफे कविता
नेपाली कविताको समाज-सांस्कृतिक अध्ययन

पाठ्य कृतिहरू

वसन्त शर्मा	कृष्णचरित्र
ज्ञानदिलदास	टुङ्ना भजन
भानुभक्त आचार्य	रामायण
मोतीराम भट्ट	मोतीराम भट्टका गजलहरू
लेखनाथ पौड्याल	तरुण तपसी
बालकृष्ण सम	बहुलाहाले म पनि द्यौता मान्छु
लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा	शाकुन्तल
गोपालप्रसाद रिमाल	सपनामा

वीरेन्द्र	दन्त्यकथा बिहान
मोहन कोइराला	आगोको हुँ म बग्दो नदी कार्टुनको सहर
बैरागी काइँला	कार्कीको अवशिष्ट पत्नी प्रेम पर्वत
ईश्वरवल्लभ	गङ्गा निलो बग्छु मेरो आमाले आत्महत्या गरेको देश
भूपी शेरचन	एउटा सहरको किनारामा मैनबत्तीको शिखा
अगमसिंह गिरी	नयाँ वर्ष पहाडलाई मेरो माया
हरिभक्त कटुवाल	जलेको प्रतिबिम्ब रोएको प्रतिध्वनि यो जिन्दगी खै के जिन्दगी
पारिजात	आकाशले मेरो बाटो छेक्छ एउटी स्वास्नी मान्छेको अन्तर्वार्ता लाहुरेलाई एक रोगी प्रेमिकाको पत्र

सन्दर्भ ग्रन्थ

गोपालप्रसाद रिमाल	आमाको सपना
बाबुराम आचार्य	पुराना कवि र कविता
दयाराम श्रेष्ठ	नेपाली साहित्यका केही पृष्ठ
दयाराम श्रेष्ठ	रामकथा परम्परा र भानुभक्तिय रामायण
अभि सुवेदी	सिर्जना र मूल्याङ्कन
केशवप्रसाद उपाध्याय	प्राथमिककालीन कवि र काव्य प्रवृत्ति
केशवप्रसाद उपाध्याय	तरुण तपसीको पूनर्मूल्याङ्कन
केशवप्रसाद उपाध्याय	रिमाल : व्यक्ति र कृति
राममणि रिसाल	नेपाली काव्य र कवि
सूर्यविक्रम जवाली र अन्य (सम्पा)	भानुभक्त स्मारक ग्रन्थ
इन्द्रबहादुर राई (सम्पा)	भानुभक्तका कृति : अध्ययनहरू
वासुदेव त्रिपाठी	नेपाली कविताको सिंहावलोकन

वासुदेव त्रिपाठी	लेखनाथ पौड्यालका कवित्यको विश्लेषण र मूल्याङ्कन
रमेश श्रेष्ठ	नेपाली कविताका प्रवृत्ति
गणेशबहादुर प्रसाईं	सुवानन्ददासदेखि राजीवलोचनसम्म
गणेशबहादुर प्रसाईं	नेपाली कवितामा स्वच्छन्दतावादी धारा
ईश्वर बराल	देवकोटा र उनका महाकाव्य
भैरव अर्याल	नेपाली कवितामा प्रकृति
कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान (सम्पा)	साझा समालोचना
कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान	सिर्जनाको सेरोफेरो
कमल दीक्षित (सम्पा)	बुङ्गल
कुमारबहादुर जोशी	महाकवि देवकोटा र उनका महाकाव्य
कुमारबहादुर जोशी	देवकोटाका कवितामा प्रकृति
कुमारबहादुर जोशी	देवकोटाका कविता यात्राको विश्लेषण र मूल्याङ्कन
कुमारबहादुर जोशी	देवकोटाका प्रमुख कविता कृतिको कालक्रमिक विवेचना
अविनाश श्रेष्ठ र अन्य (सम्पा)	हरिभक्त कटुवाल स्मृति ग्रन्थ
ताना सर्मा	सम र समका कृति
व्रतराज आचार्य	आदिकवि भानुभक्त
महादेव अवस्थी	नेपाली खण्डकाव्य
जनकलाल शर्मा	जोसमनी सन्त साहित्य परम्परा
वीरेन्द्र	मेघमाला
ईश्वरवल्लभ	एउटा सहरको किनारामा
बैरागी काइँला	अन्धा मान्छेहरू र हात्ती
ईश्वर बराल (सम्पा)	मोहन कोइरालाका कविता
लक्खीदेवी सुन्दास (सम्पा)	सम्मेलन कविता सङ्ग्रह
हरेन आले (सम्पा)	नवआधुनिक नेपाली कविता
लक्ष्मणप्रसाद गौतम	समकालीन नेपाली कविताको विम्बपरक विश्लेषण
अविनाश श्रेष्ठ र अन्य (सम्पा)	कवि हरिभक्त कटुवाल स्मृति ग्रन्थ
वासुदेव त्रिपाठी र अन्य (सम्पा)	नेपाली कविता (भाग १ देखि ४)
मोहन ठकुरी (सम्पा)	नेपाली कविता यात्रा
तारानाथ शर्मा (सम्पा)	समसामयिक साझा कविता
वासुदेव त्रिपाठी	नेपाली कविताको सिंहावलोकन
इन्द्रबहादुर राई	सन्दर्भ ईश्वरवल्लभका कविता

कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान	सिर्जनाको सेरोफेरो
रमेश श्रेष्ठ	नेपाली कविताका प्रवृत्ति
लक्खीदेवी सुन्दास	समय र समीक्षा
लक्खीदेवी सुन्दास (सम्पा)	विवेचना
भवानी घिमिरे (सम्पा)	भानु (कटुवाल विशेषाङ्क)

पाठ्यचर्या कोड – NEP(DE)-PG-C103

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा – 75

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

साहित्येतिहासको अवधारणा र नेपाली साहित्यको इतिहास

साहित्येतिहासको अर्थ, परिचय, स्वरूप एवं संरचना
 इतिहास र साहित्येतिहासमा भेद-साम्य
 साहित्येतिहास लेखनका विविध आधार, सिद्धान्त र मान्यताहरू,
 साहित्येतिहास र काल विभाजनको प्रयोजन, महत्त्व, औचित्य र सीमा
 नेपाली साहित्येतिहास लेखनका विविध आधार
 नेपाली साहित्येतिहासको काल विभाजन
 नेपाली साहित्यको उद्भवको समाज-भाषिक एवं सांस्कृतिक पृष्ठभूमि

नेपाली साहित्येतिहास लेखन-परम्पराको समीक्षात्मक अध्ययन
 प्राथमिककालीन नेपाली साहित्यको इतिहास, विधागत विविध प्रवृत्ति र तिनको मूल्याङ्कन
 माध्यमिककालीन नेपाली साहित्यको इतिहास, विधागत विविध प्रवृत्ति र तिनको मूल्याङ्कन
 माध्यमिककालसम्मको अनूदित नेपाली साहित्य

आधुनिकको अर्थ, साहित्यमा आधुनिकताको अवधारणा
 आधुनिकतावाद, उत्तर आधुनिकतावाद र नेपाली साहित्य
 आधुनिक नेपाली साहित्येतिहासको सामाजिक, सांस्कृतिक र राजनैतिक पृष्ठभूमि
 नेपाली साहित्यमा विविध विधाहरूको विकासको अध्ययन
 आधुनिक काल (सन् १९१८ देखि यता) – का विविध प्रवृत्ति एवम् प्रक्रियाको समीक्षा
 नेपाली भाषा र साहित्यको इतिहासमा देखिएका विविध आन्दोलन र वादहरू
 हलन्त वहिष्कार
 झर्नेवादी आन्दोलन

आयामेली आन्दोलन
राल्फाली आन्दोलन
तरलवादी आन्दोलन
लीलालेखन

सन्दर्भ ग्रन्थ

ताना सर्मा	नेपाली साहित्यको इतिहास
रत्नध्वज जोशी	आधुनिक नेपाली साहित्यको झलक
ठाकुर पराजुली	नेपाली साहित्यको परिक्रमा
असीत राई	भारतीय नेपाली साहित्यको इतिहास
घनश्याम नेपाल	नेपाली साहित्यको परिचयात्मक इतिहास
गोविन्दराज भट्टराई	काव्यिक आन्दोलनको परिचय
शान्तिराज शर्मा	नेपाली साहित्यको ऐतिहासिक रूपरेखा
कुमार प्रधान	ए हिस्ट्री अव् नेपाली लिटरेचर
अभि सुवेदी	नेपाली लिटरेचर ब्याकग्राउन्ड एन्ड हिस्ट्री
गोविन्द भट्टराई	काव्यिक आन्दोलनको परिचय
दयाराम श्रेष्ठ सम्भव	नेपाली साहित्यका केही पृष्ठ
कुमारबहादुर जोशी	पाश्चात्य साहित्यका प्रमुख केही वाद
वासुदेव त्रिपाठी	पाश्चात्य साहित्यको सैद्धान्तिक परम्परा (भाग १ र २)
कृष्ण धरावासी	लीलालेखन
अभि सुवेदी	पाश्चात्य काव्य सिद्धान्त
विद्यापति दाहाल	पाश्चात्य समालोचना र प्रमुख केही वाद
यज्ञराज सत्याल	नेपाली साहित्यको भूमिका
तारानाथ शर्मा	नेपाली साहित्यको इतिहास
बालचन्द्र शर्मा	नेपाली साहित्यको इतिहास
बालकृष्ण पोखरेल	नेपाली भाषा र साहित्य
ठाकुरप्रसाद पराजुली	नेपाली साहित्यको परिक्रमा
दयाराम श्रेष्ठ सम्भव	प्रारम्भिक कतालको नेपाली साहित्य : इतिहास र परम्परा
शरच्चन्द्र शर्मा भट्टराई	नेपाली साहित्यको इतिहास (माध्यमिक काल)
घनश्याम नेपाल	नेपाली साहित्यको परिचयात्मक इतिहास
दयाराम श्रेष्ठ सम्भव	साहित्येतिहास : सिद्धान्त र सन्दर्भ
केशवप्रसाद उपाध्याय	विचार र व्याख्या

सुमन राजे
चूडामणि बन्धु
दीनानाथ शरण
Abhi Subedi
Kumar Pradhan

साहित्येतिहास : स्वरूप और संरचना
नेपाली साहित्यको इतिहास
नेपाली साहित्य का इतिहास
Nepali Literature : Background and History
A History of Nepali Literature

पाठ्यचर्या कोड – NEP(DE)-PG-C104

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा – 75

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

नेपाली कथा साहित्य

आधुनिक कथाको उद्भव
कथाको परिचय र स्वरूप, कथाको संरचना र यसका तत्त्वहरू
नेपाली कथाको पृष्ठभूमि, प्रारम्भ, विकास र विविध चरणहरू
आधुनिक नेपाली कथाका प्रारम्भिक स्तम्भहरू
आधुनिक नेपाली कथाका विविध धारा र प्रवृत्तिहरू
आधुनिक नेपाली कथाको तात्त्विक विश्लेषण
आधुनिक नेपाली कथामा प्रतिबिम्बित समय र समाज
आयामेली सिद्धान्त र नेपाली कथा
नेपाली कथामा सौन्दर्यात्मक अनुभूति र मानवीय संवेदनाको प्रस्तुति
नेपाली कथामा चित्रित जनजीवन र लोक-सांस्कृतिक सन्दर्भको अन्तर्भाव
समकालीन नेपाली कथाका वैशिष्ट्य र प्राप्ति
कथामा लीलादृष्टि, कृतिलेखन र विधामिश्रण
नेपाली कथामा वस्तु र पात्र प्रयोगको विविधता र सन्दर्भ

पाठ्य कृतिहरू

गुरुप्रसाद मैनाली

परालको आगो
नासो

रुपनारायण सिंह

बितेका कुरा
धनमतीको सिनेमा स्वप्न

विश्वेश्वरपिरसाद कोइराला	मधेसतिर दोषी चस्मा
हायमनदास राई किरात	भेटेपछि एकछिनको भुल
शिवकुमार राई	माछाको मोल छाता
इन्द्रबहादुर राई	रातभरि हुरी चल्यो छुट्टयाइयो हामीजस्तै मैनाकी आमा कठपुतलीको मन
भवानी भिक्षु	माउजङ बाबुसाहेबको कोट मैयाँसाहेब
हरिप्रसाद गोर्खा राई	मेरो एउटा नागा हुकी ब्याङ्क पासबुक
इन्द्र सुन्दास	गाडीमान मधु
देवकुमारी थापा	तिर्खा रहर
परशुराम रोका	मृत्युकै मुखेन्जी मेरो पुरानो स्कुल
गोविन्द गोठाले	भाँडो खेल
शरद् छेत्री	लक्ष्मण रेखा निपात
गुप्त प्रधान	प्लास्टिकका फूलहरू जब मान्छेको अनुहार हराउँदै जान्छ
सानु लामा	फुर्बाले गाउँ छोड्यो पैयुँ फुलेको दिन
माया ठकुरी	पिरामिड साँघु तरेपछि

प्रदीप गुरुड

बी बी लकान्द्री

पूर्ण राई

एउटा कुण्ठित दिन

बिरिमफूल

गमबहादुरको कथा

हिउँ परेका रातले जन्माएका कथाहरू

पासाडहरूको कथा

टिस्टा रङ्गितको अर्को एउटा कथा

सन्दर्भ ग्रन्थ

गुरुप्रसाद मैनाली

रूपनारायण सिंह

शिवकुमार राई

खहरे

इन्द्रबहादुर राई

हायमनदास राई किरात

विश्वेश्वरप्रसादा कोइराला

हरिप्रसाद गोर्खा राई

परशुराम रोका

भवानी भिक्षु

गोविन्द गोठाले

ईश्वर बराल

ईश्वर बराल

रत्नध्वज जोशी

मोहनराज शर्मा

वासुदेव त्रिपाठी

शरच्चन्द्र शर्मा भट्टराई

हरिप्रसाद शर्मा

दयाराम श्रेष्ठ सम्भव

घनश्याम नेपाल

अविनाश श्रेष्ठ (सम्पा)

रामलाल अधिकारी (सम्पा)

इन्द्रबहादुर राई

नासो

कथा नवरत्न

फ्रन्टियर

विपना कतिपय

आँधी-बेहरी

दोषी चस्मा

यहाँ बदनाम हुन्छ

पञ्चामृत

मैयाँसाहेब

कथै कथा

प्रेम र मृत्यु

झ्यालबाट

आख्यानको उद्भव

नेपाली कथाको कथा

कथाको विकास प्रक्रिया

विचरण

माध्यमिककालीन नेपाली गद्याख्यान

कथाको सिद्धान्त र नेपाली कथा

पच्चीस वर्षका नेपाली कथा

आख्यानका कुरा

आधुनिक भारतीय नेपाली कथा

नेपाली कथा यात्रा

कथास्था

इन्द्रबहादुर राई	कठपुतलीको मन
शरद् छेत्री	समय र बाँसुरीको धुन
गुप्त प्रधान	मान्छे मान्छेको बस्तीभिन्न
गुप्त प्रधान	अक्षरै अक्षरको सहर
सानु लामा	कथा सम्पद्
सानु लामा	मृगतृष्णा
दयाराम श्रेष्ठ (सम्पा)	पच्चीस वर्षका नेपाली कथा
दयाराम श्रेष्ठ (सम्पा)	भारतीय नेपाली कथा
रामलाल अधिकारी (सम्पा)	नेपाली कथा यात्रा
अर्जुन निरौला	एउटा रात बितेपछि
माया ठकुरी	साँघु तरेपछि
प्रदीप गुरुङ	बिरिमफुल
बी बी लकान्द्री	आमा घर फर्किनन्
विक्रमवीर थापा	बीसौं शताब्दीकी मोनालिसा
प्रकाश कोविद्	प्रकाश कोविद्का प्रतिनिधि कथाहरू
मोहनराज शर्मा (सम्पा)	समसामयिक साझा कथा
शान्तिराज शर्मा	कथाको संसार र संसारका कथाहरू
अविनाश श्रेष्ठ (सम्पा)	आधुनिक भारतीय नेपाली कथा
रामलाल अधिकारी (सम्पा)	नेपाली कथा यात्रा

पाठ्यचर्या कोड – NEP(DE)-PG-C 105

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा – 75

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

भारतेली नेपाली कविता

भारतेली नेपाली कविताको पृष्ठभूमि अनि ऐतिहासिक र सांस्कृतिक पृष्ठभूमि
 भारतेली नेपाली कविताका चरणगत प्रवृत्तिहरू
 सवाई तथा लहरी काव्य-कृतिहरूको विशेष अध्ययन र मूल्याङ्कन
 भारतेली नेपाली कविताका संरचना र शैली
 भारतेली नेपाली कवितामा नैतिक मूल्य र सुधारवादी प्रवृत्ति
 स्वच्छन्दतावाद र भारतेली नेपाली कविता

भारतेली नेपाली कवितामा पाइने जातीय अस्मिताको स्वर
देशप्रेम र मानवतावादी दृष्टिका आलोकमा भारतेली नेपाली कविता
भारतेली नेपाली कवितामा समाजवादी यथार्थवाद
लोक-सांस्कृतिक सन्दर्भ र भारतेली नेपाली कविता
तेस्रो आयामेली मान्यता तथा भारतेली नेपाली कवितामा त्यसको प्रयोग र प्रभाव
भारतेली नेपाली कवितामा प्रयोगवादी वैशिष्ट्य
पर्यावरण चेतना र भारतेली नेपाली कविता
भारतेली नेपाली कवितामा प्रतीक, बिम्ब र मिथकको प्रयोग
क्षेत्रीय सन्दर्भ, राष्ट्रिय मूलधारा र वैश्वीकरणका सन्दर्भमा भारतेली नेपाली कविता

पाठ्य कृति

ज्ञानदिलदास	उदय लहरी
	टुङ्ना भजन
पारसमणि प्रधान	जपमाला
वीरेन्द्र	मेघमाला
तुलसी अपतन	नहेर आज मलाई
अगमसिंह तामाङ	राष्ट्रिय पथिक
हरिभक्त कटुवाल	यो जिन्दगी खै के जिन्दगी
अगमसिंह गिरी	जलेको प्रतिबिम्ब : रोएको प्रतिध्वनि
पुष्पलाल उपाध्याय	उषा-मञ्जरी
ओकिउयामा ग्वाङन	उपलब्धि
लक्खीदेवी सुन्दास	हामी खेल्ने चउर
प्रेम सेर्पा विरोकी	इतिहास
खड्गसिंह राई काँढा	मेरो गाउँ : ऐनापारि
गिर्मी सेर्पा	पेन्लोड डाँडा पुगेपछि
जस योज्जन प्यासी	हात थाप्दै हिँडिरहेछु
नरदेन रुम्बा	केही क्षण उसको सम्झनामा
जीवन थिङ	वल्लभ दाइ! म तपाईंभन्दा धेरै अभागी छु
नव सापकोटा	युक्लिप्टस : आउँदो पिँढीलाई आशीर्वाद
विकास गोतामे	आज फेरि छोरासित
भविलाल लामिछाने	नदा एक स्थिति
मोहन ठकुरी	निःशब्द

मनप्रसाद सुब्बा
नरेशचन्द्र खाती
नोर्जाड स्याडदेन
पदम क्षेत्री

आवाजका बाजहरु
परेली परेलीमा भिजेर
शून्यको घाउ
शकुन्तला

सन्दर्भ ग्रन्थ

लकखीदेवी सुन्दास
गिर्मी सेर्पा
जस योज्जन प्यासी
नोर्जाड स्याडदेन
भविलाल लामिछाने
जीवन थीड
नव सापकोटा
मनप्रसाद सुब्बा
राजेन्द्र भण्डारी
नरेशचन्द्र खाती
मोहन ठकुरी
लकखीदेवी सुन्दास(सम्पा)
मोहन ठकुरी(सम्पा)
भीमकान्त उपाध्याय
पुष्प शर्मा
नरेशचन्द्र खाती

सम्भावित अर्थ: समर्पित एकान्त
बाँझो दिनमाथि पल्हाएका केही फूलहरु
एउटा देशको खोजीमा
मूर्च्छना
अनागत
साङ्लीभिन्न बाँधिएका घोडाका टापहरु
युक्लिप्टस: आउने पिँढीलाई आशिर्वाद
अक्षर अर्क्रेस्ट्रा
क्षर/अक्षर
परेली परेलीमा भिजेर
निःशब्द
सम्मेलन कविता सङ्ग्रह
नेपाली कविता यात्रा
सवाई र लहरी काव्य
नेपाली कविताको विकासमा सिक्किमको योगदान
क्रम अध्ययनका

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन

25+25+25+25=100

शोध पत्र लेखन (चारवटा)

25x4=100

*(विषय PGBS, NEPALI – ले तयार गर्नेछ।)

दोस्रो सत्र

दोस्रो सत्र का पाठ्यचर्या 201 र 202 मूल विषय (Core) र पाठ्यचर्या 203 सरल विषय (Soft Core) अनिवार्य पाठ्यचर्या हुन्। पाठ्यचर्या 204 र 205 वैकल्पिक छन् र विद्यार्थीले ती दुईवटा मध्ये कुनै एउटा चयन गर्नु पर्नेछ।

पाठ्यचर्या कोड – NEP(DE)-PG-C 201

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा – 75

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

नेपाली उपन्यास

उपन्यासको उद्भव, परिचय र उपन्यासका संरचनात्मक घटकहरू
नेपाली उपन्यासको प्रारम्भ, विकास र विविध चरणहरू
नेपाली उपन्यासका मुख्य मुख्य प्रवृत्तिहरू
स्वच्छन्दतावादी र यथार्थवादी नेपाली उपन्यास
नेपाली उपन्यासमा मनोविश्लेषणवादी धारा र मिथकीय प्रयोग
आञ्चलिकता र नेपाली उपन्यास
समाजवादी यथार्थवादी वैशिष्ट्य र नेपाली उपन्यास
प्रयोगवादी नेपाली उपन्यास
नेपाली उपन्यास र लोकजीवन
नेपाली उपन्यासमा चित्रित लोक-जीवन तथा लोक-संस्कृति
नेपाली उपन्यासको सांस्कृतिक अध्ययन र उपन्यासमा जातीय अस्मिताको प्रसङ्ग
उपन्यासको भाषा – कथावाचक र संवादको भाषा
नेपाली उपन्यासको भाषिक अध्ययन
नेपाली उपन्यासमा काव्यिक भाषाको सन्दर्भ
नेपाली उपन्यासमा प्रयुक्त भाषामा आञ्चलिक वैशिष्ट्य

पाठ्य कृति

रुपनारायण सिंह
लैनसिंह बाङ्देल
विजय मल्ल
विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला
इन्द्रबहादुर राई
पारिजात
ध्रुवचन्द्र गौतम
लीलबहादुर क्षत्री

भ्रमर
मुलुक बाहिर
अनुराधा
सुम्निमा
आज रमिता छ
शिरीषको फूल
अलिखित
ब्रह्मपुत्रका छेउछाउ

सन्दर्भ ग्रन्थ

इन्द्रबहादुर राई
कृष्णचन्द्रिंह प्रधान
राजेन्द्र सुवेदी
राजेन्द्र सुवेदी
वासुदेव त्रिपाठी
मोहन पी दाहाल
मोहन पी दाहाल
ऋषिराज बराल
मुरारीप्रसाद रेग्मी
कृष्णहरि बराल र
नेत्र एटम
प्रतापचन्द्र प्रधान
घनश्याम नेपाल
रमा सिवाकोटी
रवीन्द्रकुमार जैन
सुरेश सिन्हा
पर्सी लुबोक
जर्ज लुकाच
राल्फ फाक्स
जर्ज वाट्सन

नेपाली उपन्यासका आधारहरू
नेपाली उपन्यास र उपन्यासकार
नेपाली उपन्यास – परम्परा र प्रवृत्ति
सृजन विधाका परिधिमा पारिजात
विचरण
आधुनिक नेपाली उपन्यास
दार्जिलिङका नेपाली उपन्यास – परम्परा र प्रवृत्ति
उपन्यासको सौन्दर्यशास्त्र
मनोविश्लेषमात्मक समालोचना (उपन्यास खण्ड)
उपन्यास सिद्धान्त र नेपाली उपन्यास
नेपाली उपन्यास : परम्परा र प्रवृत्ति
आख्यानका कुरा
उपन्यास सिद्धान्त र विजय मल्लको उपन्यासकारिता
उपन्यास-सिद्धान्त र संरचना
उपन्यास शिल्प और प्रवृत्तियाँ
दि क्र्याफ्ट अन्ड् फिक्सन
दु थिअरी अन्ड् नोवेल
नोवेल एन्ड् द पिपल
दि स्टोरी अन्ड् नोवेल

नेपाली निबन्ध साहित्य

निबन्धको परिचय र यसका सङ्घटक तत्त्वहरू
निबन्धको उद्भव, निबन्धका प्रकार
नेपाली निबन्धको थालनी, स्वरूप, विकास
नेपाली निबन्धका मुख्य मुख्य प्रवृत्ति र चरणगत मोडहरू
नेपाली निबन्ध र निबन्धकारको अध्ययन
प्रमुख नेपाली निबन्धकारका निबन्धमा पाइने मुख्य विशेषताहरू
नेपाली निबन्धका प्रमुख उपविधाहरू – दैनन्दिनी, नियात्रा, प्रबन्ध
नेपाली समालोचनात्मक निबन्धको स्वरूप तथा विशेषता
नेपाली निबन्धमा हास्य र व्यङ्ग्य

पाठ्य कृतिहरू

पृथ्वीनारायण	दिव्योपदेश
शम्भुप्रसाद ढुङ्गेल	महेन्द्रमल्ली
गङ्गाप्रसाद प्रधान	स्कुल जीवन
लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा	कल्पना
	नेपाली साहित्यको इतिहासमा सर्वश्रेष्ठ पुरुष
	बेलामा
	साँढे
पारसमणि प्रधान	नेपाली साहित्यमा उखानको स्थान
हृदयचन्द्रसिंह प्रधान	सोझा
शङ्कर लामिछाने	एब्सट्रयाक्ट चिन्तन प्याज
	देउताको काम
आच्छा राई रसिक	पतलुङ
भैरव अर्याल	साँढे
केशवराज पिँडाली	खै खै

राजनारायण प्रधान	एउटा आइतबार यसरी बित्यो
ताना सर्मा	प्यारिसकी पोक्ची
रामलाल अधिकारी	दौरा-सुरुवाल
सानुभाइ शर्मा	जिब्राको दोष

सन्दर्भ

ईश्वर बराल (सम्पा)	सयपत्री
लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा	लक्ष्मी निबन्ध सङ्ग्रह
लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा	दाडिमको रुखनेर
हृदयचन्द्रसिंह प्रधान	तीस रुपियाँ नोट
शङ्कर लामिछाने	एब्सट्रयाक्ट चिन्तन प्याज
केशवराज पिँडाली	खे खे
भैरव अर्याल	गलबन्दी
ताना सर्मा	बेलायततिर बरालिँदा
रामलाल अधिकारी (सम्पा)	रसिक रचनावली
रामलाल अधिकारी	अलौटा र ठेट्ना
राजनारायण प्रधान	एउटा आइतवार यसरी बित्यो
भैरव अर्याल (सम्पा)	साझा निबन्ध
वासुदेव त्रिपाठी	विचरण
मोदनाथ प्रश्रित	वैचारिक विकासका सन्दर्भमा लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
इन्द्रबहादुर राई	टिपेका टिप्पणीहरू
भवानी घिमिरे (सम्पा)	भानु (देवकोटा विशेषाङ्क)
घनश्याम नेपाल	निबन्ध-नन्दन
दुर्गाप्रसाद अर्याल	निबन्धकार देवकोटाका दार्शनिक चिन्तन
सलोन कार्थक	पादरी गङ्गाप्रसाद प्रधानको जीवन बखान
सलोन कार्थक	गङ्गाप्रसाद प्रधानका उपलब्ध रचनावली
नरबहादुर दाहाल र	
एडोन रोङ्गोङ्ग (सम्पा)	अजम्बरी गङ्गाप्रसाद प्रधान : स्रष्टाहरूका दृष्टिमा

साहित्य-तत्त्व तथा पूर्वीय काव्य सिद्धान्त

काव्यको परिचय, काव्य तथा साहित्यका विविध विधा, काव्य हेतु, काव्य प्रयोजन, काव्यका प्रकार, काव्य गुण र दोष, रीति र शैली, छन्द र लय, अलङ्कार, प्रतीक र विम्ब ध्वनिको अर्थ र परिचय, ध्वनि, शब्द शक्ति र व्यङ्ग्यार्थ, ध्वनि विरोधी मत र तिनको खण्डन काव्यमा ध्वनिको स्थान, उपयोगिता र महत्त्व, ध्वनिका भेद-उपभेदहरू रसको अर्थ र परिचय र स्वरूप, रसोत्पत्ति प्रक्रिया र चिन्तनको विकासक्रम, रसानुभूति प्रक्रिया काव्य रसको स्थिति, रसदोष, रसवादका प्राप्ति र सीमा, विविध रसहरूको सोदाहरण परिचय। वक्रोक्तिको अर्थ र परिभाषा, वक्रोक्तिबारे चिन्तनको विकासक्रम, वक्रोक्तिका भेदहरू, काव्यमा तथा समीक्षा सिद्धान्तमा वक्रोक्तिको स्थान र महत्त्व औचित्य, औचित्यका भेद, साहित्यमा औचित्यको स्थान र महत्त्व

सन्दर्भ ग्रन्थ

सोमनाथ सिग्देल	साहित्य प्रदीप
कुलचन्द्र गौतम	राघवालङ्कार
कोमलनाथ अधिकारी (अनु)	काव्य-मीमांसा
गोविन्दप्रसाद भट्टराई	पूर्वीय काव्य सिद्धान्त
केशवप्रसाद उपाध्याय	पूर्वीय काव्य सिद्धान्त
केशवप्रसाद उपाध्याय	साहित्य प्रकाश
हेमाङ्गराज अधिकारी	पूर्वीय साहित्य सिद्धान्त
डिल्लीराम तिमसिना र	
माधव भण्डारी	छन्द र अलङ्कार
गोविन्दप्रसाद ढुङ्गाना	छन्दोहार
अप्पयदीक्षित	कुवलयानन्द
मम्मट	काव्यप्रकाश
मोहन हिमांशु थापा	साहित्य परिचय
सोमनाथ सिग्देल	साहित्य प्रदीप
गोविन्दराज भट्टराई	पूर्वीय काव्य सिद्धान्त
केशवप्रसाद उपाध्याय	पूर्वीय काव्य सिद्धान्त
केशवप्रसाद उपाध्याय	मन्थन

भानुभक्त पोखरेल	सिद्धान्त र साहित्य
विद्यापति दाहाल	साहित्य विमर्श
आनन्दवर्द्धन	ध्वन्यालोक
विश्वनाथ	साहित्य दर्पण
मम्मट	काव्यप्रकाश
कुन्तक	वक्रोक्तिजीवितम्
नगेन्द्र	रस-सिद्धान्त
नगेन्द्र	भारतीय काव्यशास्त्र

पाठ्यचर्या कोड – NEP(DE)-PG-C 204

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा – 75

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन – 25

पाश्चात्य साहित्य सिद्धान्त

पाश्चात्य समालोचना साहित्यको विकासक्रमको सर्वेक्षणात्मक अध्ययन
 एरिस्टोटलको काव्य सिद्धान्त
 मध्ययुगीन पाश्चात्य समालोचना सिद्धान्त
 स्वच्छन्दतावादी साहित्य सिद्धान्त
 साहित्य अध्ययनको कलावादी सिद्धान्त
 क्रोचेको अभिव्यञ्जनावाद
 रूपवाद र संरचनावाद
 अमेरिकेली नव आलोचना
 परम्परा र व्यक्ति प्रतिभा
 निर्वैयक्तिक सिद्धान्त,
 साहित्य समालोचना परम्परामा इलियटको स्थान र मूल्य
 इलियटका प्रमुख साहित्यिक मान्यता र तिनका सीमाहरू
 सम्प्रेषण सिद्धान्त
 मूल्य सिद्धान्त
 छन्द र लय
 साहित्यालोचन र सौन्दर्य शास्त्र

साहित्यालोचन परम्परामा रिचर्ड्सका सिद्धान्तहरूका प्राप्ति र सीमाहरू

सन्दर्भ ग्रन्थ

वासुदेव त्रिपाठी	पाश्चात्य समालोचनाको सैद्धान्तिक परम्परा (भाग 1 र 2)
अभि सुवेदी	पाश्चात्य काव्यशास्त्र
गुमानसिंह चामलिङ	एरिस्टोटल र उनको काव्यशास्त्र
	मौलो
लीलाप्रसाद शर्मा र अन्य	(अनुवाद) आई ए रिचर्ड्सका साहित्यिक समालोचनाका
सिद्धान्त	
नगेन्द्र	पाश्चात्य काव्यशास्त्र
	अरस्तुका काव्यशास्त्र
प्रतापनारायण टण्डन	पाश्चात्य समीक्षा की रूपरेखा
नरेन्द्रदेव वर्मा	आधुनिक पाश्चात्य काव्य और समीक्षा की उपादान
आई ए रिचर्ड्स	प्रिन्सिपल अफ लिटेरेरी क्रिटिसिज्म

पाठ्यचर्या कोड- NEP(DE)-PG-C 205

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4
लिखित परीक्षा – 75
योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

तुलनात्मक भारतेली साहित्य र अनुवाद

तुलनात्मक साहित्य – परिचय र अवधारणा
तुलनात्मक साहित्य अध्ययनका आधार र पद्धति
तुलनात्मक साहित्यको परम्परा,
तुलनात्मक साहित्यको प्रयोजन र महत्त्व
तुलनात्मक भारतेली साहित्यको प्रयोजन र महत्त्व
राष्ट्रिय साहित्य र तुलनात्मक साहित्य
भारतेली साहित्यको अङ्गका रूपमा नेपाली साहित्यका विकासको तुलनात्मक समीक्षा
भारतेली भाषाका साहित्यिक कृतिहरूसित नेपाली साहित्यिक कृतिहरूको तुलनात्मक अध्ययन
(विशेष सन्दर्भमा असमेली, हिन्दी र बङ्गला भाषाका साहित्यिक कृतिहरू)
अनुवाद विज्ञान र अनुवाद साहित्य

अनुवाद साहित्यको प्रकृति र स्वरूप
अनुवाद साहित्यको प्रयोजन र महत्त्व
अनुवादको सङ्कट र सांस्कृतिक परिप्रेक्ष्य
तुलनात्मक साहित्यमा अनुवादको भूमिका र महत्त्व
नेपाली अनुवाद साहित्यको विकासको सर्वेक्षण
नेपालीमा अनूदित साहित्य
नेपालीबाट अन्य भाषामा अनूदित साहित्य
नेपाली अनुवाद साहित्यको समीक्षा र मूल्याङ्क

सन्दर्भ ग्रन्थ

इन्द्रनाथ चौधरी	तुलनात्मक साहित्य की भूमिका
इन्द्रविलास अधिकारी	तुलनात्मक साहित्य: सङ्क्षिप्त परिचय
दीनानाथ शरण	नेपाली और हिन्दी भक्तिकाव्यका तुलनात्मक अध्ययन
Amiya Dev	The Idea of Comparative Literature in India
Harry Levin	Ground of Comparison
Henry Gifford	Comparative Literature
W.B Federic (ed.)	Comparative Literature
K. Ayappa Panikar	Spotlight on comparative literature
David Damrosch	What is world Literature

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन

25+25+25+25=100

क्षेत्र अध्ययन र प्रतिवेदन लेखन (चारवटा)

25x4=100

(विषय PGBS, NEPALI – ले तयार गर्नेछ।)

तेस्रो सत्र

तेस्रो सत्र का पाठ्यचर्या 301 र 302 मूल विषय (Core) र पाठ्यचर्या 303 सरल विषय (Soft Core) अनिवार्य पाठ्यचर्या हुन्। पाठ्यचर्या 304 र 305 मुक्त वैकल्पिक (Open Elective) रहने छ र विद्यार्थीले ती दुईवटा मध्ये कुनै एउटा चयन गर्नु पर्नेछ।

नेपाली समालोचना

नेपाली साहित्यमा समालोचनाको थालनी र विकास
नेपाली समालोचनामा पूर्वीय र पाश्चात्य समालोचनाको प्रभाव
नेपाली समालोचनाका प्रमुख प्रवृत्तिहरू
नेपाली साहित्यका प्रमुख समालोचक र समालोचना
नेपाली समालोचनाका मुख्य पद्धतिहरू
प्रभावपरक समालोचना
समाजपरक समालोचना
मनोवैज्ञानिक समालोचना
रूपपरक समालोचना
ऐतिहासिक समालोचना
जीवनीमूलक समालोचना
शैली वैज्ञानिक समालोचना

पाठ्य सामग्री

रामकृष्ण शर्मा	अङ्ग्रेजी साहित्यको प्रभाव टाक्सिएको नेपाली कविता
ईश्वर बराल	पारिजातका कथाको शिल्प तथा संरचना
वासुदेव त्रिपाठी	नेपाली कविताको नवीनतम धारा परम्पराको सापेक्षतामा नेपाली कविताको सन्दर्भमा लोक साहित्यको सङ्क्षिप्त चर्चा
कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान	नयाँ मूल्यान्वेषण र नयाण भावबोधको आग्रह नयाँ कविता नेपाली कविताको आधुनिक प्रवृत्ति
गणेशलाल सुब्बा	मुनामदन : यथार्थवादी समालोचना नेपाली साहित्यमा भ्रमरको स्थान
कुमार प्रधान	अगमसिंह गिरीका कवितामा जातीय
राजनारायण प्रधान	बधूशिक्षा : एक अध्ययन
केशवप्रसाद उपाध्याय	पूर्वीय काव्य चिन्तनका सापेक्षतामा काव्यानन्दको अनुसन्धान समको दुखान्त नाट्य चेतना

गुमानसिंह चामलिङ	युगबोध मानदण्ड रसानुभूति वा काव्यानन्द
अभि सुवेदी	आधुनिक नेपाली चित्रकला र साहित्यका केही समान प्रवृत्तिहरू आधुनिक कविता र दार्जिलिङका केही तन्नेरी कविहरू
मोहनराज शर्मा	आधुनिकता, समकालीनता, उत्तर आधुनिकता

सन्दर्भ ग्रन्थ

यदुनाथ खनाल	समालोचनाका सिद्धान्त
रामकृष्ण शर्मा	सप्त शारदीय
रामकृष्ण शर्मा	टेबल गफ : नौ बैठक
ईश्वर बराल	आख्यानको उद्भव
ईश्वर बराल	छरिएका समालोचना
ईश्वर बराल (सम्पा)	झ्यालबाट (भूमिका)
ईश्वर बराल (सम्पा)	सयपत्री (भूमिका)
कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान	साझा समालोचना
कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान	सिर्जनाको सेरोफेरो
इन्द्रबहादुर राई	उपन्यासका आधारहरू
इन्द्रबहादुर राई	अर्थहरूका पछिल्लिर
इन्द्रबहादुर राई (सम्पा)	भानुभक्तका कृति : अध्ययनहरू
इन्द्रबहादुर राई	सम्पूरक
कुमार प्रधान	अधीति केही
कुमार प्रधान	पहिलो पहर
राजनारायण प्रधान	केही कृति : केही स्मृति
गुमानसिंह चामलिङ	मौलो
गुमानसिंह चामलिङ	एरिस्टोटल र उनको काव्यशास्त्र
केशवप्रसाद उपाध्याय	प्राथमिककालीन कवि र काव्य प्रवृत्ति
केशवप्रसाद उपाध्याय	पूर्वीय काव्य सिद्धान्त
केशवप्रसाद उपाध्याय	साहित्य प्रकाश
केशवप्रसाद उपाध्याय	बालकृष्ण समको दुखान्त नाट्य चेतना
केशवप्रसाद उपाध्याय	विचार र व्याख्या
अभि सुवेदी	पाश्चात्य काव्य सिद्धान्त

अभि सुवेदी	सिर्जना र मूल्याङ्कन
मोहनराज शर्मा	शैली विज्ञान
मोहनराज शर्मा	कथाको विकास प्रक्रिया
नरेन्द्रराज प्रसाईँ	नेपाली साहित्यका समालेचक र समालोचना
घनश्याम ठकाल (सम्पा)	यथार्थवादी नेपाली समालोचना
मोहन पी दाहाल (सम्पा)	गणेशलाल सुब्बाका साहित्यिक समालोचना र अन्य लेखहरू
राजेन्द्र सुवेदी	नेपाली समालोचना: परम्परा र प्रवृत्ति
घनश्याम नेपाल	विधा विविधा

पाठ्यचर्या कोड – NEP(DE)-PG-C 302

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा – 75

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

नेपाली नाटक साहित्य र रङ्गमञ्च तथा चलचित्र अध्ययन

रूपक र यसका भेद उपभेदहरू, नाटकको परिचय र प्रकारहरू
नाट्य विधाको उद्भव र परम्परा, नाटकका संरचनात्मक घटकहरू
नेपाली नाटकको थालनी र विकासको सर्वेक्षण
प्रारम्भिक नेपाली नाटकका स्वरूप तथा विशेषता
नेपाली नाटक र रङ्गमञ्चको पृष्ठभूमि र परम्परा
नेपाली नाटकका विविध प्रवृत्ति
एकाङ्कीको स्वरूप र नेपाली एकाङ्कीको विकासक्रम
प्रयोगवादी नेपाली नाटकहरू
रङ्गमञ्चको अर्थ, परिचय, प्रविधि र प्रकार
नेपाली रङ्गमञ्चको परम्परा, विकास र यसका चरणहरू
रङ्गमञ्च कलाका विविध अङ्ग-उपाङ्गहरू
मञ्चनका दृष्टिले नेपाली नाटकको अध्ययन
चलचित्र र नाटक – सम्बन्ध र साम्य-भेद

चलचित्र निर्माणका विविध तत्त्व र पक्षहरू
नेपाली चलचित्र – परम्परा, प्रवृत्ति, विकास र यसका चरणहरू
नेपाली चलचित्र – स्वरूप र प्राप्ति

पाठ्य कृति

बालकृष्ण सम	प्रहलाद
भीमनिधि तिवारी	साँढे
गोपालप्राद रिमाल	यो प्रेम
विजय मल्ल	भुलैभुलको यथार्थ
मोहनराज शर्मा	यमा
मनबहादुर मुखिया	अँध्यारोमा बाँच्नेहरू (सङ्ग्रह)
मोहन पुकार	टीका
नन्द हाङ्खिम	अभिषेक

सन्दर्भ ग्रन्थ

हृदयचन्द्रिंह प्रधान	केही नेपाली नाटक
रत्नध्वज जोशी	नेपाली नाटकको इतिहास
तारानाथ शर्मा	सम र समका कृति
विजय मल्ल	नाटक – एक चर्चा
केशवप्रसाद उपाध्याय	बालकृष्ण समको दुखान्त नाट्य चेतना
रामलाल अधिकारी	नेपाली एकाङ्की यात्रा
पद्मा अर्याल	मनबहादुर मुखियाका नाटक
लक्ष्मीनाथ शर्मा	चलचित्र सिद्धान्त, शैली र प्रविधि
माधव ढुङ्गेल	चलचित्र सिद्धान्त
सुभाषचन्द्र न्यौपाने	नेपाली नाटक र चलचित्र सिद्धान्त
प्रकाश सायमी	चलचित्र कला र प्रविधि
मनोहर श्याम जोशी	पटकथा लेखन र परिचय
एस सुसान हेवार्ड	सिनेमा स्टुडिज – द की कन्सेप्ट्स
जिल नेलमास	इन्ट्रोडक्सन टु फिल्म स्टुडिज
जेम्स मोनाको	हाउ टु रिड ए फिल्म, मुविज मिडिया एन्ड बियोन्ड
क्रिस्टन थम्पसन र	

पाठ्यचर्या कोड – NEP(DE)-PG-C 303

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा – 75

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन - 25

लोकवार्ता र नेपाली लोक साहित्य

लोकवार्ताको परिचय, स्वरूप र विशेषता

लोकवार्ता र अन्य ज्ञानानुशासनमाझको सम्बन्ध

लोकवार्ता अध्ययनको औचित्य

लोकवार्ता – अध्ययनको क्षेत्र, सीमा र विस्तार, लोकवार्ताका विविध प्रकार

लोक साहित्यको परिचय, स्वरूप र विशेषता

लोक साहित्यका विधाहरू र वर्गीकरणका आधार

लोक साहित्यका विविध विधाहरूको स्वरूप र वैशिष्ट्यको अध्ययन

लोक साहित्यको सामाजिक र सांस्कृतिक परिप्रेक्ष्य

लोक साहित्य अध्ययनको परम्परा र यसका विविध अध्ययन पद्धति

तुलनात्मक पद्धति

रूपतत्त्ववादी पद्धति

संरचनावादी पद्धति

भूगोल-ऐतिहासिक पद्धति

नेपाली लोकवार्ता, लोक संस्कृति र नेपाली लोकजीवनको परिचय

नेपाली लोकवार्ताका विविध प्रकार

नेपाली संस्कृतिका मूलभूत घटकहरू

नेपाली लोक साहित्यका विविध भेदहरूको वैशिष्ट्य

सन्दर्भ ग्रन्थ

धर्मराज थापा र हंसपुरे सुवेदी

नेपाली लोकसाहित्यको विवेचना

चूडामणि बन्धु

नेपाली लोक साहित्य

जीवेन्द्रदेव गिरी

लोक साहित्यको अवलोकन

तुलसी दिवस(संयोजक)

नेपाली लोक –संस्कृति सङ्गोष्ठी

काजीमान कन्दङ्वा

नेपाली जन साहित्य

एम एम गुरुड	बिसिएका संस्कृति
एम एम वाइबा	परम्परागत नेपाली गीत: लोक संस्कृति
जनकलाल शर्मा	हाम्रो समाज: एक अध्ययन
प्रेमकुमार खत्री	नेपाली समाज र संस्कृति
डी बी सिंह	त्रिवेणी
डा सत्येन्द्र	लोकसाहित्य विज्ञान
कृष्णदेव उपाध्याय	लोक साहित्य की भूमिका
जवाहरलाल हान्डु	लोक साहित्य स्वरूप एवम् सर्वेक्षण
C.M Bandhu	Aspects of Nepalese Folklore

पाठ्यचर्या कोड – NEP(DE)-PG-C 304 OE (OPEN ELECTIVE) पूर्णाङ्क 100= क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा – 75

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन

25

सामान्य भाषा विज्ञान

भाषा र भाषा विज्ञान - परिचय
भाषा – स्वरूप, प्रकृतिगत विशेषता, क्षेत्र
सामान्य भाषा विज्ञानका आधारभूत मान्यताहरू
भाषाको पारिवारिक वर्गीकरण र भारतीय भाषाहरू
भाषाको आकृतिमूलक वर्गीकरण
भाषिक ध्वनिको प्रकृति र उच्चारण प्रक्रिया
ध्वनिका भेद
ध्वनि, वर्ण र अक्षर, खण्डीय र खण्डेतर वर्ण
वर्ण विज्ञानको विकास, वर्ण विश्लेषण सिद्धान्त
रूप विज्ञानको विकास
रूप र रूपिम
रूप विश्लेषण सिद्धान्त र पद्धति
शब्द र पद

लिपिको परिचय, लिपिको उद्भव र प्रकार
लिपि र लेखिम
देवनागरी लिपि र यसका विशेषता

सन्दर्भ ग्रन्थ

चूडामणि बन्धु	भाषा विज्ञान
बालकृष्ण पोखरेल र वल्लभमणि दाहाल	ध्वनि प्रक्रिया र केही ध्वनि सिद्धान्त
माधवप्रसाद पोखरेल योगेन्द्र यादव र भीष्मनारायण उप्रेती	ध्वनि विज्ञान र नेपाली भाषाको ध्वनि परिचय
माधवप्रसाद पोखरेल भोलानाथ तिवारी	भाषा विज्ञान नेपाली वाक्य व्याकरण
कपिलदेव द्विवेदी आर एच रबिन्स	भाषा विज्ञान एवं भाषा शास्त्र
(अनु – डा देवीदत्त शर्मा)	सामान्य भाषिकी : एक प्रारम्भिक सर्वेक्षण
गुणाकर मुळे	भारतीय लिपियों का विकास
ल्योनार्द ब्लुमफिल्ड	ल्याङ्गवेज
सी एफ हकेट	ए कोर्स इन मडर्न लिङ्ग्विस्टिक्स
जोहन ल्योन्स	ल्याङ्गवेज एन्ड लिङ्ग्विस्टिक्स
चूडामणि बन्धु	नेपाली भाषाको उत्पत्ति
बालकृष्ण पोखरेल	राष्ट्रभाषा
बालकृष्ण पोखरेल	नेपाली निर्वचन (भाग १ र २)
बालकृष्ण पोखरेल	नेपाली भाषा र साहित्य
गोपालनिधि तिवारी	नेपाली भाषाको बनोट

पाठ्यचर्या कोड – NEP(DE)-PG-C 305 OE (OPEN ELECTIVE) पूर्णाङ्क 100= क्रेडिट 4
लिखित परीक्षा – 75
योग्यता विकासको मूल्याङ्कन

- 25

समकालीन समालोचनाका सिद्धान्त र पद्धति

आधुनिकतावादको अवधारणा र प्रमुख प्रवृत्ति
 उत्तर आधुनिकतावादको अवधारणा र प्रमुख प्रवृत्ति
 आधुनिकतावाद र उत्तर आधुनिकतावादमाझ भिन्नता
 आधुनिकतावाद र उत्तर आधुनिकतावादका प्राप्ति
 नारीवादको स्वरूप अनि प्रवृत्ति
 लैङ्गिक समालोचनाका मान्यता एवं प्रवृत्ति
 नारीवाद र लैङ्गिक समालोचनामाझ सम्बन्ध
 नारीवाद र लैङ्गिक समालोचनाका प्राप्ति
 परिवेश विमर्श – स्वरूप एवं प्रकार
 साहित्यमा परिवेश विमर्शको स्थान एवं प्राप्ति
 ग्रहण सिद्धान्त – स्वरूप एवं प्रकार
 साहित्यमा ग्रहण सिद्धान्तको स्थान एवं प्राप्ति
 उपनिवेश र उपनिवेशवादका मान्यता एवं स्वरूप
 उत्तर उपनिवेशवादका मान्यता एवं स्वरूप
 उपनिवेशवाद र उत्तर उपनिवेशवादमाझका भिन्नता
 साहित्यमा उपनिवेशवाद र उत्तर उपनिवेशवादका प्राप्ति

सन्दर्भ

इन्द्रबहादुर राई	अर्थहरूका पछिल्लिर
इन्द्रबहादुर राई	सम्पूरक
कृष्ण गौतम	आधुनिक आलोचना:अनेक रूप अनेक पठन
संजीव उप्रेती	सिद्धान्तका कुरा
घनश्याम नेपाल	विधा विविधा
कृष्ण गौतम	उत्तर आधुनिक जिज्ञासा
गोविन्दराज भट्टराई	उत्तर आधुनिक ऐना
गोविन्दराज भट्टराई	पश्चिमी बलेंसीका बाछिटा
पेम्पा तामाङ	आख्यानदेखि पराख्यानसम्म
मोहनराज शर्मा	समकालीन समालोचना: सिद्धान्त र प्रयोग
Patricia Waugh	Literary Theory and Criticism
Greg Gerard	Eco-Criticism

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन

25+25+25+25= 100

नेपाली लोक साहित्य र संस्कृतिको सर्वेक्षण र प्रतिवेदन लेखन (चारवटा) 25x4=100
(विषय PGBS, NEPALI – ले तयार गर्नेछ।)

चौथो सत्र

चौथो सत्र को पाठ्यचर्या 401 मूल विषय (Core) र पाठ्यचर्या 402 सरल विषय (Soft Core) अनिवार्य पाठ्यचर्या हुन्। पाठ्यचर्या 403, 404, 405 र 406 वैकल्पिक छन् र विद्यार्थीले ती चारवटा मध्ये कुनै दुईवटा चयन गर्नु पर्नेछ ।

पाठ्यचर्या कोड – NEP(DE)-PG-C 401

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4
लिखित परीक्षा – 75

भारतेली नेपाली गद्याख्यान (कथा र उपन्यास)

भारतेली नेपाली कथाको पृष्ठभूमि र विकासका चरणहरू
भारतेली नेपाली कथाको प्रवृत्तिगत अध्ययन
भारतेली नेपाली कथामा लोक जीवन, लोक संस्कृतिको चित्रण
आधुनिक नेपाली कथाको विकासमा भारतेली कथाकारको योगदानको मूल्याङ्कन
भारतेली नेपाली कथाका क्षेत्रमा भएका विविध प्रयोगपरक लेखन
आयामेली अवधारणा, लीलालेखन र भारतेली नेपाली कथा
भारतेली नेपाली कथामा क्षेत्रीय तथा आञ्चलिक विशेषता
भारतेली नेपाली कथामा प्रयुक्त भाषा
भारतेली नेपाली उपन्यासको पृष्ठभूमि र यसको विकासका चरणहरू

विषय-वस्तु र संरचना-शिल्पका दृष्टिले भारतेली नेपाली उपन्यासहरूको वर्गीकरण र विवेचना
भारतेली नेपाली उपन्यासका प्रवृत्ति - स्वच्छन्दतावादी, यथार्थवादी, प्रकृतवादी,
अतियथार्थवादी

भारतेली नेपाली उपन्यासमा प्रयुक्त संवाद र भाषिक वैशिष्ट्य
प्रयोगपरक भारतेली नेपाली उपन्यास
विसङ्गतिवाद तथा अस्तित्ववादका सन्दर्भमा भारतेली नेपाली उपन्यास

भारतेली नेपाली उपन्यासमा ऐतिहासिक सन्दर्भ र राजनैतिक परिप्रेक्ष्य
भारतेली नेपाली उपन्यासमा युद्धको सन्दर्भ
नारीवादका प्रसङ्गमा भारतेली नेपाली उपन्यासको अध्ययन

पाठ्य कृति

रूपनारायण सिंह	कथा नवरत्न
शिवकुमार राई	फ्रन्टियर खहरे
इन्द्रबहादुर राई	विपना कतिपय कथास्था कठपुतलीको मन
हरिप्रसाद गोरखा राई	यहाँ बदनाम हुन्छ
हायमनदास राई किरात चौकीदार	आँधी-बेहरी
अर्जुन निरौला	साँझ सँगसँगै
सानु लामा	कथा सम्पद् मृगतृष्णा
पूर्ण राई	फूल झरेको पत्रदल
गुप्त प्रधान	मान्छे मान्छेको बस्तीभिन्न
शरद् छेत्री	चक्रव्यूह
प्रदीप गुरिङ	बिरिमफूल
रूपनारायण सिंह	भ्रमर
लैनसिंह बाड्देल	लङ्गडाको साथी
इन्द्रबहादुर राई	आज रमिता छ
विक्रमवीर थापा	टिस्टादेखि सतलजसम्म
मत्स्येन्द्र प्रधान	नीलकण्ठ

असीत राई	नयाँ क्षितिजको खोज
भीम दाहाल	अभीष्टको खोज
समीरण प्रियदर्शी	बलिवेदी

सन्दर्भ ग्रन्थ

दयाराम श्रेष्ठ (सम्पा.)	भारतीय नेपाली कथा
रामलाल अधिकारी(सम्पा)	नेपाली कथा यात्रा
लक्खीदेवी सुन्दास र अरू (सम्पा)	सम्मेलन कथा सङ्ग्रह
राजनारायण प्रधान (सम्पा)	दार्जिलिङका कथा र कथाकार (खण्ड एक र दुई)
इन्द्रबहादुर राई	नेपाली उपन्यासका आधारहरू
कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान	नेपाली उपन्यास र उपन्यासकार
मोहन पी दाहाल	आधुनिक नेपाली उपन्यास
मोहन पी दाहाल	दार्जिलिङका नेपाली उपन्यास – प्रवृत्ति र परम्परा
छविलाल उपाध्याय	लीलबहादुर छेत्री र उनको ब्रह्मपुत्रका छेउछाउ
घनश्याम नेपाल	आख्यानका कुरा
प्रतापचन्द्र प्रधान	नेपाली उपन्यास: परम्परा र पृष्ठभूमि
राजेन्द्र सुवेदी	नेपाली उपन्यास परम्परा र प्रवृत्ति
ऋषिराज बराल	उपन्यासको सौन्दर्यशास्त्र
कृष्णहरि बराल र नेत्र एटम	उपन्यास सिद्धान्त र नेपाली उपन्यास
लक्ष्मीप्रसाद पराजुली	नेपाली कथा साहित्यमा उत्तर पूर्वीय भारतको योगदान
अविनाश श्रेष्ठ (सम्पा)	आधुनिक भारतीय नेपाली कथा

पाठ्यचर्या कोड – NEP(DE)-PG-C 402

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा – 75

विश्व साहित्यको सर्वेक्षण

पाठ्य विषय

विश्व साहित्यका निर्माताहरूका साहित्यिक व्यक्तित्व र कृतित्वको परिचयात्मक अध्ययन बाल्मीकि, व्यास, भास, कालिदास, भारवि, माघ, शूद्रक, वाणभट्ट, भवभूति, भर्तृहरि, कबीरदास, सूरदास, तुलसीदास, भारतेन्दु हरिश्चन्द्र, मैथिलीशरण गुप्त, प्रेमचन्द्र, पन्त-प्रसाद-निराला, अज्ञेय, माइकल मधुसुदन दत्त, बङ्किमचन्द्र चट्टोपाध्याय, शरच्चन्द्र चट्टोपाध्याय, रवीन्द्रनाथ

ठाकुर, काजी नजरुल इस्लाम, अमिर खुसरो, उमर खैय्याम, होमर, सेक्सपियर, वर्डस्वर्थ, सेली, कलरिज, बर्नार्ड सा, वाल्ट ह्विटम्यान, वाल्जाक, मोपासाँ, फ्योदोर दोस्तोएव्स्की, आन्तोन चेखव, लियो टल्सटय, हेनरिक इब्सेन, म्याक्सिम गोर्की, लु स्युन, बासो, यासुनारी कावावाता, स्यामुअल बेकेट, बर्तोल्त ब्रेख्त, लुइगी पिरान्डेलो।

सन्दर्भ ग्रन्थ

ताना सर्मा	पश्चिमका केही महान् साहित्यकार
ने रा प्र प्र	विश्व साहित्यको रूप-रेखा
राजनारायण प्रधान	विश्वका महान् साहित्यकारहरू
हंसपुरे सुवेदी	संस्कृत वाङ्मय: संक्षिप्त अध्ययन
सुकुमार सेन(अनु. इन्द्र सुन्दास)	बङ्गला साहित्यको इतिहास
घटराज भट्टराई	संस्कृतका केही साहित्यकारहरू
बलदेव उपाध्याय	संस्कृत साहित्य का इतिहास
नगेन्द्र	हिन्दी साहित्य का इतिहास
रामचन्द्र सुक्ल	हिन्दी साहित्य का इतिहास
Prof. S.K Ghosh (ed)	An Integrated History of Indian Literature

पाठ्यचर्या कोड – NEP(DE)-PG-C 403

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4
लिखित परीक्षा – 75

कृति र कृतिकार : विशेष अध्ययन

नेपाली साहित्यका अमर साहित्यकार र तिनका कृतिबारे विशेष अध्ययन
कृतिकारको जीवन र दर्शन
तिनका कृतिमा निहित सामाजिक, सांस्कृतिक, मानवीय मूल्य अनि सार्वजनीनता
कृतिकारका विशेष विशेष योगदान
रचनाहरूको संरचना र शैलीमा पाइने विशेषता

कृतिकारहरू

भानुभक्त आचार्य
ज्ञानदिलदास
मोतीराम भट्ट

पाठ्यचर्या कोड – NEP(DE)-PG-C 404

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा – 75

कृति र कृतिकार : विशेष अध्ययन

नेपाली साहित्यका अमर साहित्यकार र तिनका कृतिबारे विशेष अध्ययन
कृतिकारको जीवन र दर्शन
तिनका कृतिमा निहित सामाजिक, सांस्कृतिक, मानवीय मूल्य अनि सार्वजनीनता
कृतिकारका विशेष विशेष योगदान
रचनाहरूको संरचना र शैलीमा पाइने विशेषता

कृतिकारहरू

लेखनाथ पौड्याल

बालकृष्ण सम

लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा

पाठ्यचर्या कोड – NEP(DE)-PG-C 405

पूर्णाङ्क 100= क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा – 75

कृति र कृतिकार : विशेष अध्ययन

नेपाली साहित्यका अमर साहित्यकार र तिनका कृतिबारे विशेष अध्ययन
कृतिकारको जीवन र दर्शन
तिनका कृतिमा निहित सामाजिक, सांस्कृतिक, मानवीय मूल्य अनि सार्वजनीनता
कृतिकारका विशेष विशेष योगदान
रचनाहरूको संरचना र शैलीमा पाइने विशेषता

कृतिकारहरू

अगमसिंह गिरी

हरिभक्त कटुवाल

भूपी शेरचन

पाठ्यचर्या कोड – NEP(DE)-PG- C 406

पूर्णाङ्क 100 = क्रेडिट 4

लिखित परीक्षा – 75

कृति र कृतिकार : विशेष अध्ययन

नेपाली साहित्यका अमर साहित्यकार र तिनका कृतिबारे विशेष अध्ययन
कृतिकारको जीवन र दर्शन
तिनका कृतिमा निहित सामाजिक, सांस्कृतिक, मानवीय मूल्य अनि सार्वजनीनता
कृतिकारका विशेष विशेष योगदान
रचनाहरूको संरचना र शैलीमा पाइने विशेषता

कृतिकारहरू

पारिजात

देवकुमारी थापा

राधिका राया

योग्यता विकासको मूल्याङ्कन

25+25+25+25=100

भारतीय नेपाली साहित्यको कुनै एउटा विधा विशेषको सर्वेक्षण र प्रतिवेदन लेखन(चारवटा) 25x4=100

*(विषय PGBS, NEPALI – ले तयार गर्नेछ।)